

สังเคราะห์งานวิจัย

ดร.เชษฐพันธ์ อรชุน
อาจารย์กนกวรรณ อยู่ไสว
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สถาบันวิจัยและพัฒนา มีบทสังเคราะห์งานวิจัยในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่น่าสนใจมาฝาก สำหรับฉบับนี้ งานวิจัยเกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาพื้นบ้านกับการรักษาผู้ป่วย งานวิจัยเรื่อง “ภูมิปัญญาพื้นบ้านกับการรักษาผู้ป่วยโดยใช้สมุนไพร กรณีศึกษานายวินัย บุญมี บ้านทะเลน้อย ตำบลทางเกวียน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง” งานวิจัยของ ดร.เชษฐพันธ์ อรชุน และอาจารย์กนกวรรณ อยู่ไสว คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โดยงานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบ พิธีกรรม วิธีการและขั้นตอนการใช้สมุนไพรบำบัดรักษาความเจ็บป่วย ความเชื่อเกี่ยวกับการใช้สมุนไพรบำบัดรักษาความเจ็บป่วยและปัจจัยที่ทำให้ผู้ป่วยตัดสินใจเลือกมารับการบำบัดรักษาเกี่ยวกับภูมิปัญญาพื้นบ้านในการรักษาผู้ป่วยโดยใช้สมุนไพร กรณีศึกษานายวินัย บุญมี บ้านทะเลน้อย ตำบลทางเกวียน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ระยะเวลาการศึกษาตั้งแต่เดือนเมษายน 2554 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2554 ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของการบำบัดรักษาผู้ป่วยโดยใช้สมุนไพรประกอบด้วย หมอพื้นบ้าน เวทมนต์คาถา ผู้ป่วย สถานที่ เวลา และวัตถุดิบของ กลุ่มผู้ป่วยที่มารับการรักษาโดยมากจะเลือกมารับการบำบัดรักษาที่หมอพื้นบ้านโดยตรง มีส่วนน้อยที่เคยไปรับบริการจากแผนแพทย์ปัจจุบันเมื่อไม่หายจึงใช้วิธีการบำบัดรักษาที่หมอพื้นบ้าน วิธีการบำบัดของหมอพื้นบ้านจะใช้สมุนไพรและเวทมนต์คาถา ขั้นตอนการบำบัดรักษาหมอพื้นบ้านมีดังนี้

- 1.1 สอบถามอาการเจ็บป่วยจากผู้ป่วย
- 1.2 สังเกตและวินิจฉัยอาการบริเวณที่ผู้ป่วยเป็นโรค
- 1.3 เตรียมสมุนไพร (ใบพลู)
- 1.4 นำใบพลูมาลงอักขระโดยเขียนด้วยภาษาขอมพร้อมปลุกเสก และทำให้ละเอียด
- 1.5 ฟันเป่าบริเวณที่ผู้ป่วยเป็นโรคใช้ระยะเวลา 3 วัน
- 1.6 เมื่อหายจากโรคแล้วทำพิธีส่งครู ซึ่งประกอบไปด้วยกล้วยน้ำว้าจำนวน 1 หวี เหล้าขาว 1 ขวด และเงินจำนวน 1 บาทเพื่อเป็นค่าครู หรือจะสมนาคุณมากกว่านี้ก็ได้แล้วแต่ความศรัทธา

ระหว่างที่ผู้ป่วยทำการรักษาหมอพื้นบ้านจะให้งดอาหารที่แสลงต่อโรค เช่น อาหารทะเล สัตว์ปีกทุกชนิด ปลาแม่น้ำทุกชนิด เนื้อวัว หน่อไม้ ผักชนิดที่มีลักษณะเป็นเถา งดเว้นการดื่มแอลกอฮอล์ และงดเว้นจากการอาบน้ำ

2. ความเชื่อเกี่ยวกับใช้สมุนไพรบำบัดรักษาความเจ็บป่วยพบว่า ทั้งหมอพื้นบ้านและผู้ป่วยมีความเชื่อว่า ความเจ็บป่วยมีสาเหตุมาจากธรรมชาติ เกิดจากร่างกายขาดความสมดุลของธาตุทั้ง 4 คือ ดิน น้ำ ลม และไฟ

ส่วนความเจ็บป่วยที่มีสาเหตุมาจากสิ่งเหนือธรรมชาติ หรือวิญญาณกระทำนั้นหมอพื้นบ้านและผู้ป่วยเชื่อว่ามีส่วนแต่น้อย

3. ปัจจัยที่ทำให้ผู้ป่วยตัดสินใจเลือกมารับการบำบัดรักษาพบว่า ปัจจัยด้านสังคมส่งผลต่อการตัดสินใจ ของผู้ป่วยเป็นอย่างมากกล่าวคือ ประสบการณ์ในอดีตที่สั่งสมมาจากครอบครัวที่เคยรับการบำบัดรักษาที่หมอพื้นบ้านจนกลายเป็นวัฒนธรรมความเชื่อของชาวบ้าน และจะใช้วิธีการบอกต่อกันให้กับสมาชิกในครอบครัว สมาชิกในหมู่บ้าน และในตำบลใกล้เคียงทราบซึ่งเปรียบเสมือนเป็นเครือข่ายที่เป็นโครงสร้างสำคัญซึ่งให้ความรู้ทางด้านสุขภาพกับครอบครัวและเครือญาติ

พิธีลงอักขระบนใบปลุกก่อนการรักษา

ผู้วิจัยขณะสัมภาษณ์กั้งเจ็ด สรรเสริญ
ผู้ถ่ายทอดวิชาให้กับหมอวินัย บุญมี (พ่อตา)

ภาพตัวอย่างผู้ป่วย
จากการเป็นโรคกลุ่มอาการ ภูสวัต เร็ม และขุ่มตีนหมา

ขอเชิญนักวิจัยที่สนใจ ร่วมส่งบทสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในสารวิจัยรำไพพรรณี
ได้ที่ E-MAIL: RESEARCH_RB2010@HOTMAIL.COM โทรศัพท์มือถือ. 086-4402639